

IN OPBOUW SPRINGT IN DE BRES VOOR GOED BEWEGINGSONDERWIJS

VAKLEERKRACHT ZET SCHOOL IN BEWEGING

Goed bewegingsonderwijs voor alle kinderen. Werkdrukverlaging voor de groepsleerkracht. Meer tijd voor scholing of begeleiding. De oplossing voor het lerarentekort. Utopie of werkelijkheid? Arjan Baak, interim-bestuurder en bewegingsdocent, startte zes jaar geleden met In Opbouw, een detacheerder van vakdocenten bewegingsonderwijs voor het primair onderwijs. 'De mogelijkheden zijn echt legio.'

TEKST EN FOTOGRAFIE FRANK STIENISSEN

In Opbouw levert op detacheringsbasis vakleerkrachten bewegingsonderwijs voor alle groepen van het basisonderwijs. Zij vervangen de groepsleerkracht en verrichten alle bijbehorende administratieve taken. Directeur Arjan Baak: 'Wij streven naar het flexibel en duurzaam inzetten van kwalitatief goede vakleerkrachten in het onderwijs. Onze mensen hebben een toekomstgerichte blik op het onderwijs en weten talenten van kinderen aan te boren en zichtbaar te maken, zodat alle kerndoelen ruimschoots gehaald worden.'

“ Voor ons is bewegingsonderwijs een middel om iets met die kinderen te bereiken. Soms staat de groepsdynamiek centraal, soms zijn dat sociale vaardigheden. ”

Als oud-bewegingsdocent weet Baak hoe belangrijk bewegen op school is. 'Kinderen moeten weten waar ze goed in zijn. Zo ontwikkelen ze een positief zelfbeeld en gaan ze actief aan het werk met het creëren van kansen die bepalend zijn voor hun eigen toekomst. Wij leren kinderen dat leren een proces van vallen en opstaan is, van kritisch kijken naar eigen houding en gedrag, maar ook van genieten van elke stap voorwaarts. Dat zijn onze basisprincipes.'

STRUCTUREEL ONTLASTEN

Ofschoon het nog lang geen gemeengoed is, kiezen steeds meer scholen voor een vakleerkracht. 'In krimpgebieden staan de budgetten behoorlijk onder druk. Je hebt verplichtingen aan docenten', aldus Baak. 'Toch kiezen zelfs deze scholen soms voor het inzetten van een vakdocent omdat ze kwalitatief goed bewegingsonderwijs belangrijk vinden. Bovendien zijn er genoeg scholen die helemaal niet zo ruim in het personeelsjasje zitten. Dat geldt zeker voor scholen in de stedelijke gebieden. Voor die scholen zijn wij natuurlijk een grote uitkomst. Met vakleerkrachten, misschien moet je zelfs nog aan andere specialismen denken, kun je een prachtig programma maken van een aantal

Directeur Arjan Baak, Rolf de Ruiter en Corike van de Merwe

dagdelen. De budgettaire ruimte is er dan en groepsleerkrachten worden structureel ontlast. Als een vakdocent op een school aan de slag gaat, is hij eindverantwoordelijk voor die lessen en heeft een groepsleerkracht tijd en ruimte voor professionalisering, collegiale intervisie of bijvoorbeeld lesvoorbereiding.’

In Opbouw, gevestigd in Dronten, wil het liefst zo snel mogelijk een landelijk dekkend netwerk opzetten. Nu is de detacheerder nog vooral actief in de regio Amersfoort. Volgens Baak kan die actieradius gemakkelijk vergroot worden. ‘In heel Nederland worden hbo-docenten lichamelijke opvoeding opgeleid.’

Hoe kijken leerkrachten tegen een vakdocent bewegen aan? Volgens Baak is de groep leerkrachten in tweeën te delen. ‘Een deel zegt: ‘Oh, heerlijk, ik hoef geen bewegen meer te geven. Dat is niet mijn hobby. Ik ben blij dat een ander dat doet.’ Het andere deel vindt het heel jammer, want zij geven deze lessen graag. ‘Toch is iedereen snel om’, weet Baak. ‘Na een paar weken is er eigenlijk louter waardering voor de inzet van de vakdocent. Hij ziet vaak andere dingen in de groep. Er komt een wisselwerking op gang tussen de groepsleerkracht en de vakleerkracht. Het is een meerwaarde voor de sociale cohesie in de klas.’

SPARRINGPARTNER

Rolf de Ruiter werkt al bijna drie jaar voor In Opbouw. Op dit moment geeft hij vier volle dagen les, verdeeld over twee basisscholen. De Ruiter: ‘Een gemotiveerde groepsleerkracht met een certificaat mag deze lessen ook verzorgen. En toch durf ik te zeg-

gen dat we een groot verschil maken. Kinderen hebben iemand extra om naartoe te komen als hen iets dwarszit. Voor de groepsleerkracht zijn we een goede sparringpartner. En op het gebied van bewegen mogen we ons best wel expert noemen.’

Collega-docent Corike van de Merwe onderstreept het belang van goed bewegingsonderwijs: ‘Je bent zoals je beweegt. Het is enorm belangrijk dat je lekker in je vel zit. Dat geeft zelfvertrouwen, dan presteer je beter en je ontwikkelt jezelf beter.’

Ook draagt het vak volgens Van de Merwe voor een belangrijk deel bij aan de sociale ontwikkeling van een kind. ‘Spelen doe je samen. Je moet met elkaar afspraken maken, elkaar de ruimte geven om te excelleren en winst en verlies met elkaar delen. Belangrijke vaardigheden toch?’ ‘Groepsleerkrachten zeggen soms: ‘Laat ze maar lekker rennen, dan zijn ze straks lekker moe en

Rolf de Ruiter

Corrike van de Merwe

kunnen we weer door’, vult De Ruiter aan. ‘Voor ons is bewegingsonderwijs een middel om iets met die kinderen te bereiken. Soms staat de groepsdynamiek centraal, soms zijn dat sociale vaardigheden.’

De Ruiter is na zijn opleiding kortstondig leraar lichamelijke opvoeding aan een vo-opleiding geweest. Hij dacht dat lesgeven in het voortgezet onderwijs leuker was. In het po zijn kinderen echter veel ontvankelijker, weet hij nu. ‘Ook op motorisch gebied. In groep 3 kan ik ze al een salto leren. Soms kunnen kinderen als ze 14 zijn, nog steeds geen koprol maken. Een vakleerkracht in het primair onderwijs zorgt dat die motorische basisvaardigheden wel aanwezig zijn.’

Van de Merwe wist op de academie al dat ze het liefst in het primair onderwijs aan de slag ging. ‘Juist met jonge kinderen kun je heel veel bereiken. Een goede basis is belangrijk. Het proces van ‘ik kan geen bal vangen’ naar ‘ik kan het wel’ vind ik interessanter dan meer sport- en spelgerichte activiteiten in het vo. En eigenlijk ligt mijn hart ook nog bij de zwakkere bewegers. Met de juiste aanpak kunnen ze letterlijk grote sprongen vooruit maken.’

CREATIEVE OPLOSSINGEN

In een normale week gymmen kinderen 2 x 3 kwartier, maar die norm wordt volgens Baak op veel scholen niet gehaald. ‘Soms is

er geen ruimte voor al die klassen in de gymzaal. Soms komt het programma in de knel door ziekte van de leerkracht. Bij ons gaan de lessen altijd door. Wij vinden dat je overal beweegactiviteiten kunt organiseren, zelfs in het eigen klaslokaal, op het speelplein of op het grasveld in de nabije omgeving van de school. Het zijn noodoplossingen, maar het kan wel. Natuurlijk geldt: hoe rijker de omgeving, hoe leuker het voor de kinderen wordt. Veel sportvelden worden overdag niet gebruikt. Samen met de school zoeken we naar oplossingen.’ Voor veel docenten die van de academie komen is het zoeken van een baan in het primair onderwijs geen reële optie, stelt Baak. ‘Je moet misschien wel vier scholen zoeken om een hele baan te creëren. Bij In Opbouw komen ze in dienst. Geen pluscontracten, maar een normale baan met alle bijbehorende faciliteiten volgens de onderwijs-cao. Wij zorgen dat je direct aan de slag kunt, komen geregeld langs, kijken met je mee en lossen de problemen samen op.’

Baak hoopt dat veel scholen snel de meerwaarde van een vakdocent gaan inzien. Ook al zal het voor menigeen best wel even wennen zijn om iemand van buiten in het team op te nemen. ‘Basisscholen zijn nu eenmaal niet gewend om met vakleerkrachten te werken, maar ik denk dat de tijd rijp is om dat te veranderen. Duurder zijn we niet. Je betaalt alleen de uren die je afneemt. In combinatie met andere activiteiten als muziek, handvaardigheid of Engels kun je zelfs groepsleerkrachten dagdelen vrijroosteren en budgettair neutraal opereren. En wat de kwaliteit van de lessen betreft: ieder z’n vak toch?’

WAAROM EEN VAKLEERKRACHT BEWEGEN VOOR DE KLAS?

- Betere kwaliteit van het bewegesonderwijs. Vakleerkrachten signaleren beweegachterstanden eerder.
- Effectiever omgaan met de lestijd. Het halen en brengen gaat niet ten koste van lestijd.
- Groepsleerkrachten worden ontlast, hebben geen administratieve taken en kunnen de vrijgekomen tijd gebruiken voor professionalisering, begeleiding of lesvoorbereiding.
- Scholen kunnen (voor een deel) hun personele problemen oplossen. In samenwerking met ander vakonderwijs (muziek, Engels, handvaardigheid) ontstaat ruimte in het programma.
- Geen problemen bij ziekte of afwezigheid (detacheerder springt bij).

Voor meer informatie: Arjan Baak | 06 - 14 79 94 76 | info@in-opbouw.nl | www.in-opbouw.nl